

Ezen lapok minden héten négyezer, u. m. kedden, csütörtökön, pént. és vasárnap jelennek meg. Előfizetési ár fél évre Buda-pesten házhoz-hordással 5 ft., boricékban 6 ft., postán boricékban 6 ft. ez p. A hirdetések minden apróbetűs hasábjára 5 (öt) ez. kr. fizetnek.

Vasárnap

522.

Januarius 10. 1847.

Előfizethető helyben a kiadóhivatalban, hatvani utczán Horváth-házban 183ik szám alatt földszint, és minden királyi postahivatalnál. — Az a u s z t r i a i birodalomban külföldre menendő példányokat csak a bécsi császári postahivatalnál rendelhetnek meg.

BUDAPESTI HIRADÓ.

A lapjainkra még előfizetni kívánókat az ez iránt minél előbb teendő rendelkezésre bizodalmasan felszólítjuk, jelentvén egyszersmind, hogy teljes számu példányokkal még most szolgálhatunk.

TARTALOM. Magyarország és Erdély. Előleptések. Halálozás. Ujabb adakozás az aranyidkai tűzkárvallottak részére: Magyar academia (Folytatás.) A Tiszavölgy további fejlődésében (II. cikk). — **Megyei k:** Közgylűlés Trencsinben. Budapesti hírhang. Ausztria. Külföld. Nagybritannia. Franciaország. Spanyolország. Belgium. Oláhország. Görögország. Hivatalos és magánhirdetések. **RODALOM és TUDOMÁNY.** Das Grundprincip der Philosophie kritisch und speculativ entwickelt v. Dr. Hermann Ulrici. Leipzig bei Th. O. Weigel 1846. Srét. 2 kötet. (Vége.)

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

A nagy magy. kir. ud. Kamara a zsolnai megüresült k. sóbeszedésre Szathmáry László turdosi kir. sóbeszedőt helyezvén át, ennek állomására Trizinsky Domokos zsolnai ellenörkődő sómázasimestert léptette elő.

Miroszavlevics Ferencz, szent-andrási kamarai erdő-őr mult évi nov. 27én meghalálozott.

Szerkesztő-intézetünkél az aranyidkai tűzkárvallott szerencsétlen lakosok részére legujabban letett Léb János ur 2 pengő forintot. — Begyűlt mostanig (az 518. számunkban kitélt 29 p.ftal) öszvesen 31 ft pengőben.

MAGYAR ACADEMIA. (Folytatás.) A történeti kutatók gyűjtésménye iránti javaslatát a történettudományi osztálynak, mellyről multkor volt szó, magáévá tevén a nagygyűlés, az kinyomatva a haza törvényhatóságával rendeltetett közölni, hogy ha ezek előtt e hon hasznát és díszét egyformán előmozdítandó vállalat kedvet találja, országgyűlési követelket annak létesítésére szükséges utasítással elláthassák. — Luczenbacher János rendes tag, a magyar nemzeti museumhoz a kincstár örökül nevezetvén ki 's ennélfogva az academiái pénzügyi-örökségről lemondván, a társaság az igazgatóság előtt azt hozta javaslatba, hogy e tisztség a könyvtárnok s ággal összekötve, a migos gróf Teleki-család, mellyhez a könyvtárnok kinevezésének joga tartozik, kéretnek, nevezze ki ez összekötendő hivatalokra valakit a társaság tagjai közül, 's e helyre Stettner Györgyöt, Lugossy Józsefet, Hunfalvy Pált és Garay Jánost ajánlotta. — A választások dec. 18kán mentek véghez, az osztályok motívált ajánlatok nyomán. A nyelvtudományi osztály részére tiszteleti tagul választott Kis Pál apát és nagyváradi kanonok, ki mind némely nyelvtani munkával vont figyelmet magára, mind pedig fens. főhg Ferencz Károly fia nemzeti nevelésével szerzett magának hazánk jövődjére körül érdemeket; levelező tagokul: Szilágyi István marmaros-szigeti tanár és Szvorényi József székesfejvári czisterci rendű professor. Amaz először a Kisludytársaság versenyerén tüntette ki magát több költői 's egy történeti pályaművel; az academia által pedig kétszer megkoszorúztatott, egyszer második díjt érdemelt jeles nyelvtudományi jutalomfeleleteivel; Szvorényi ur pedig a mult évben „Magyar ékes szókötés” című pályamunkájával nyert jutalmat, melly azóta már több iskolákban kézikönyvül is bevétellett. A philosophiai osztály ajánlatára Szörny Pál nevelő választatott lev. tagul, ki egy pár nevelési igen jeles munkával érdemelt magának bizodalmat. A történettudományi osztály csak egy tagot kért, 's ezt egyértelműen, t. i. Venczel Gusztáv bécsi teresianumi magyar jogtanítót, kit a társaság nemcsak némi külföldi folyóiratokban

megjelent, a magyar történetet illető tudós czikkjeiről, hanem az academiában vendégkép tartott előadásairól is ismer; 's az nagy többséggel el is választott. A törvénytudományi osztály ajánlatára Karvasy Ágoston győri kir. jogtanár, több jó munkáiról (főleg a politikai tudományok kézikönyvéiről) ismeretes, 's Szűcs István debreczeni jogtanár választottak. Végre a természettudományi osztály nyolcz (8!) jeleltjei közül többséget Petényi Sámuel nemzeti museumi segédőr, jeles zoologusunk, Hanák János pesti kegyesrendi prof., több természetrajzi jeles munka szerzője, 's Kovács Lajos a tiszavölgyi társulat középonti igazgatója, egy a bányástudományokban jártas férfi, választottak. Külföldi levelező tagok is ez alkalommal osztályonként választottak, 's itt leginkább a magyar tudományosság vagy academia körül tett érdemek szolgáltak czímül. A történettudományi osztályba Fraehn Keresztély pétervári akademikus, a nagy orientalista, De Gérando Ágoston és Dussieux Lajos Párisban, mindketten a magyar történetek körüli írásaik tekintetéből; a törvénytudományi osztályba Mittermaier Károly heidelbergi nagyírú jogtanár; végre a természettudományi osztályba Baer Károly pétervári akademikus, híres physiologus, Mandl Lajos hazánkfia Párisban, 's Schueler Gusztáv prof. Jenában, ki Magyarországon ásványtani tekintetből utazott, választottak. Csak helyeselni lehet, hogy az academia nem egyedül a fényes névre, hanem a ránk vonatkozó érdemre is tekintett: mert academiánk nemcsak most, de még sokáig specialis nemzeti tudományos intézet lesz, melly leginkább oly férfiakról várhat közrehatást, 's viszont oly férfiakra hathat buzdítólag illyes megismerés által, kik irántunk munkás rokonszenvet már is mutattak.

Ideiközülését az academia dec. 20kán szokás szerint a ns megye nagyobb teremében tartotta. Azon beszéd, mellyel gr. Széchenyi István elnök ur ő exclija azt megnyitotta, a lapokban immár közölni kezdett 's így olvasóink előtt ismeretes. A titoknok előadása a társaság munkálatairól évről évre több sikert mutat fel. Vajjon nem volna-e érdekes a társaság szőnyeg megfordult tudományos kérdések taneli rövid ismertetését is vennünk ezen esztendei számadó jelentésekben? vagy attól félünk, hogy a hallgató közönség illy hosszabb tudósítás beelőné? ... Harmadik előadás Döbrentei Gábor emlékeztető volt néhai academiái tisz. tag id. gróf Teleki Ferencz felett; ezt Frivaldszky Imre igen érdekes párhuzama követte a Kárpátok és bánági havasok közt természetrajzi tekintetben; továbbá Garay János által írva 's előadva egy történeti ballada: „Kálmán király végnapjai”; végre Korponay János hadtudományi osztályi lev. tagtól a török hadiügy jelen mibenléte, hivatalos forrásokból merítve, melly az imént a Jelenkor Társalkodójában meg is jelent. Következett a jutalmazások kihirdetése. A nagy jutalom ezutal az 1840lől 1845ig megjelent nagy matematikai munkák legjobbjainak volt kiadandó. A társaság azt az osztály jelentése után ismét felszólított, 's így száz-száz arany itélettel György Sándornak a felsőbb analysis elveit, 's Valla s Antalnak a felsőbb egyenletekről. Ezek mellett a Marczibányi-féle 50

arany-jutalom Kerek Ferencz szorszámtanának íteltetett, mellyről e lapokban bővebben volt immár szó. A nyelvtudományi osztály pályajutalmát a magyar nyelv belső történetéről Szilágyi István nyerte 50 aranyban; a matematika osztályét szinte 50 aranyban a képzetes mennyiségek tulajdonai fejtegetéséről Arenstein József ipartanodai kir. prof., tiszteletdíj melletti kiadást Néka Sándor csillagásztornyi segéd; a törvénytudományi osztályét a polgári törvénykezési eljárások bírálataért telegdi Kovács László Debreczenben; a Marczibányi-küldöttségtől az academiára átszállt pályairatok közül azon egy, melly Anonymus hitelességéről értekezik, egészen elmelőzendőnek találtatott; ellenben egy más, melly az Európába költözött magyaroknak culturai állapotát terjeszti elő, hasonlítva a többi europai népekével, a 100 pft jutalmat a bírálók egyértelmű ajánlására kikapta, 's szerzőjének találtatott Horváth Mihály academiái tag, kinek ez első munkája 's ki azóta hazai történetünk mezején oly méltán elhíresedett. Végre a hitbizományok közhasznosítását tárgyazó Dercesényi-féle 10 és 30 kétrendbeli jutalmak Keresztury Józsefnek Nyitrában, 's Beniczur János köz- 's váltóüggyvédnek Pesten, íteltettek. — A legvégül kihirdetett új jutalomkérdésekképen következnek:

A m. tud. társaság jutalom-tételei 1846ban. I. *A nyelvtudományi osztályból.* Melly különböző hangjelések és tájszólások uralkodnak Magyarországon dunántúli kerületben u. m. Göcsej, Orség, Ormányág vidékein, Rábaközben és Balaton környékén? Miben egyeznek meg valamennyien vagy térnek el egymástól? Mellyek azon sajátosságok a hangjelés változásokra, szók ragozásaira és képzéseire nézve, mellyekben az írói nyelv szabályaitól eltérnek? — Az egyes tájszókra csak annyiból fordítottassék figyelem, mennyire azok a fentebbi kérdések felvilágosítására szolgálnak. Jutalma Marczibányi alapítványából 30 db arany. Hatánap mart. 31. 1848. — II. *A matematikai osztályból.* Az eddigi pályafeleletekből örömmel tapasztalván a matematikai osztály ezen tudományok alaposabb kifejlődését 's terjeszkedését, ezen szép jóvendővel kecsgetető előhaladás biztosítására, irányadatul oly munka írása tűzetik ki jutalomfeleletül, melly a matematikai tudományok encyclopediáját 's irodalmát olyformán egyesíti magában, hogy benne 1) a tudomány fogalma és felosztási akár észtanilag, akár történetileg, de mindenesetre kimerítőleg tárgyalassanak; 2) az irodalmi részben, melly minden szakaszban nélkülözhetlen kiegészítő részét teendő, a főmunkák (s azoknak, ha vannak, magyar és német fordításai) nevezetesen 's mennyire lehet, fővonalokban bíráltassanak meg. — Melly munka írásában két főelvet állít fel az academia: 1) hogy az alkalmazott részben az elemi mértanra támaszkodó irodalom különöztesse el a felsőbb ismereteket feltételező művektől, hogy ezáltal azoknak is elégtetessék, kik az elemi mértanon túl menni nem kívánnak; 2) hogy az előadás minden szószaporítás nélkül, kellő világosság mellett, minél rövidebb legyen. Jutalma 100 darab arany. Hatánap martius 31ike 1848. — III. *A törvénytudományi osztályból.* Adassanak elő az ügyvédeknek a bírák és felek iránti viszonyaikban mutatkozó hiányok, mellyek az igazság-kiszolgáltatást nálunk nehezítik

Irodalom és Tudomány.

DAS GRUNDPRINCIP DER PHILOSOPHIE, kritisch und speculativ entwickelt. (A philosophia alapelve, kritikailag 's szemléldőleg fejtegetve.) Von Dr. Hermann Ulrici. Leipzig bei Th. O. Weigel. 1846. Srét. 2 kötet. (Vége.)

A német szemléldő philosophiát e méltatlan állásából kiragad Ulrici 's azt az élettel kibékíté. Még 1841 Hegel rendszerét egy külön munkában támadá meg: Über Princip und Methode der Hegel'schen Philosophie. Halle 1841. Kritikája még eddig nem czáfoltatott meg, mi nem is könnyű; mert Hegel alatt egy kirántja a gyekényt, hogy magától megbukik. Az itt megismertendő munkában végre saját rendszerét terjeszti a világ elibe. Ulrici, mint látszik, Schelling, Hegel iskoláin ment keresztül, azaz e böleselkedő fonákságai ebszertettek fel szemléldőséget, egyébiránt maga is szemléldő philosophus, min kár volna megakadni, mert minden ismeret kétségtelenül, mint ismeret, gondolat, a tárgyas ismeret szintegy mint az anyai, mivel a gondolkodáson kívül nincs ismeret. A realis philosophia különbsége főleg csak abban áll, hogy észrevételből, egyesből, tárgyból indul ki 's az egyetemiben végződik, ebből az embert és világot magyarázza, az érzéket 's feltételest 's utóbb a feltételestlenhez, általánoshoz (absolutum) 's érzékfelettihez emelkedik: az eszményi philosophia ellenben az egyetemiből, az általánosból indul ki 's ebből mint eredetből fejti ki a feltételest, embert és világot. A szemléldő philosophia természetelen fogva ugyan eszményi (idealis) philosophia, mert az ismeretet mint gondolatot vagy inkább mint gondolatot veszi tekintetbe, Ulrici rendszerében azonban tudásunk e két sarkai, az egészbe bevételnek. Szerinte a philosophia idealis és realis rendszerek feltűnése által fejlődik 's halad, a realis rendszerek az idealisoknak hiányait pótolván 's viszont, sőt egymást munkásságra ebszertve. Már ebben megkülönbözteti magát Kanttól, ki rendszere győzhelenségéről erősen meg volt győződve 's még inkább Hegeltől, ki azon önhittség káprázatott, hogy a philosophia rendszerével be van végezve. Ulrici szerint ellenben a philosophia új rendszerük által szükségkép szintegy fejlődik 's halad mint a tapasztalati tudományok új észleletek, felfedezések 's feltalálások

által. Ha a böleselkedő, mint a német szemléldő philosophusok általában 's különösen Ulrici is, a philosophiát mint ismeretet, tehát eszményi oldalról fogja fel, feladata a lakra nézve azon módosítást szenvedni, hogy közellenül nem az ember, világ 's isten létezése 's munkásságuk végső okait, törvényeit és ezjelait kutatjuk, hanem ebeli ismeretünket. Főtárgy illy eljárásnál: szellemünk normalis működése midőn észrevesz, gondolkodik, érez, akar 's az e működésből származó bizonyosság, melly az igazság alapja. Ulrici munkájában azért főpont: azon bizonyosság alapjának kimutatása, melly minden akár realis akár idealis uton szerzett ismereteink nyugszának, mellyből minden igazság 's bizonyosság meggyőződésünkben ered. Ez szerinte a gondolat-szükségesség, (Denknothwendigkeit) az, mit nem lehet nem gondolni, tehát nélkülözhetetlen gondolanunk kell; mert a hol gondolatheli kénytelenség uralkodik, ott minden önkeny, tehát esalatas ki van zárva, az közvetlenül bizonyos és igaz; ezen főelvnek pedig minden ismeret és meggyőződés alá van vetve, mert a gondolaton kívül nincs ismeret 's meggyőződés, azt pedig a mit szükségkép gondolunk kell, semmiféle állítás vagy kétkedés által nem lehet megdönteni, mert minden más állítás vagy kétkedés szinte gondolat 's bizonyossága csak gondolatheli kénytelenségen alapíthat, p. o. ha A. gondolok, szintazon perczen nem gondolhatom, hogy non A, tehát szükségkép gondolnom kell, hogy A=A vagy a mi szintaz: ha feketét kepezek, szintazon perczen nem gondolhatok feheret, vagy, ha kérdés támad: vajjon gondolkodásomnak mint eszményi működésnek tulajdonítható e létel, kénytelen vagyok igennel felelni, mert gondolkodva nem gondolhatom, hogy nem létezem 'sat. Azonban valamely fölv. a philosophiában könnyebben van kimondva mint bizonyítva. Ulrici azért munkája első részben bíráló szemmel áttat az egész ujabb philosophián Bacotól napjainkig 's megmutatja, hogy valóban minden eddigi philosophia e fölv. alapult, implicite vagy explicite, akár eszmélte azt szerzője akár nem; második részben pedig megalapítja ezen elvet 's kifejti belőle az egész philosophiát változatban, idealis és realis oldaláról, mert ezen fölv. mindkettőnek közös elve.

Fenyponítja a munkának: szellemünk törvényszerű gondolat-

beli munkásságának 's általa az ontudatnak magyarázata. Itt tünik ki kiváltkép a philosophiának Ulrici által eszközölt haladása. Szerzőnk itt természetesen részletekbe nem követhetjük; oly finomságokat kellene előadnunk, mellyek csak böleselkedőknek ex professo valók 's e lapok olvasóit a philosophiái bírálatoktól elidegenítenek. Legyen azonban bővebb ismertetés végett szabad legalább néhány eredményeit ide iktatnom. Gondolkodásunk lényeges munkássága, egy tant, megkülönböztető működésben áll. Hogy valamit gondolhassunk, viszonyos hasonlatosságot (azonosságot) és különbséget kell észrevennünk. Ezen lényeges működés visszavezethető gondolkodásunk minden logikai törvényei. Ezen tárgyra ohajtanám az olvasó figyelmet különösen fordítani, mert ezt pengette a német szemléldő philosophia Fichte óta; ebben áll Hegel híres dialecticai processusa, csak hogy ő, mint elődei is, e processust fonakul fogtak fel, tehát hamisan. A dolog ebből áll: Minden gondolatnál meg kell különböztetnünk a gondolat tartalmát a gondolkodás munkásságától. Hol tartalom nincs, ott gondolkodás sincs, mert nincs mi fellet gondolkodunk. A gondolkodás tartalma már ontudatunk kifejlődése előtt eszközöltetik a tárgyas hatása által érkeinkre. Az így nyert tartalmat önmunkás szellemünk megkülönbözteti önmagától, a gondolkodástól és a gondolkodó entől 's ezen önmunkás háromszoros megkülönböztetés által válik az egész működés ontudatossá. Gondolkodásunk tartalmát pedig megkülönböztetjük a categoriák segítségével, mellyeket eleinte gondolkodásunk ontudatlanul képez 's mivel e képezésnél a tárgyas szintegy mint gondolkodásunk befolyának; a categoriák ennélfogva eszményi és valódi (realis) azaz tárgyas bizonyossággal bírnak. Gondolkodásunk logikai törvényeit Ulrici teljesen gondolkodásunk alapműködésére veti vissza, melly szerint minden tartalmat a viszonyos hasonlatosság 's különbözős szabályai szerint meghatározza 's ezen megkülönböztetésben eszméli. Ennélfogva minden egyes tárgyan megkülönböztetjük a faj különböző jeleit, de egyszersmind azokat, mik minden hason nemekben hasonlóak. A cseresznye p. o. különbözik a diótól, szilvától, dinnyétől, de egyszersmind ezekhez hasonló is, mert gyümölcs. — A gyümölcsöt megkülönböztetjük a gabonától, de

terjedő bevétel mény a glalko-ve ha i kor-legfőbb n a há- k nagy szetnek. k ellen, it a de- Mind-ssushoz át eré- ország- yittatni, lhettek. carlista y maga k ellen. rkeszti (1. em) utján a különben nk rész-ogittattak 1847. évi g ujra át és 1847. eladatni az alább tárgyak, s annál-ek leve- jégyzék czédulák esetben aradnak. A lejáratú idő 1847-ik évi július 9-é.

's egyszerűsége azon mód, mikép keljen e viszonyokat legjobban elrendezni 's az ügyvédi kart a tekintély azon fokára emelni, hogy nemes feladásának kellőképp megfelelhessen. — Jutalma 100 darab arany. Határnap június 30. 1847.

A mult évekről függőben lévő jutalom tételek. I. A nyelvtudományi osztályból. 1. Szónoklat-tan. Adassanak elő a polgári szónoklat kellekei és hibái, bel- és külföldi példákkal felvilágosítva; továbbá azon eszközök, mellyek annak kellő kiképzésére szolgálhatnak. Jutalma 50 darab arany. Határnap martius 31-dike 1847. — 2. Irodalom-történeti. Adassék elő a magyar szögyűjtemények és szótárak bírálati története, a szögyűjtők és szótárírók rövid életrajzával együtt, a legrégebb idők-től maig. Jutalma Vitéz alapítványából 30 darab arany. Határnap martius 31-ke 1847. — II. A philosophiai osztályból. 3. Adassanak elő bírálólag az új kor legnevezetesebb philosophiai rendszerei, 's fejtsék ki okokkal támogatva: mellyik ígér közfők legnagyobb sikert a tudományok és társadalmi élet kifejlődésére. Jutalma 50 db arany. Határnap martius 31. 1847. — 4. Adassék elő azon hatás, mellyet jelenleg nálunk a népnevelés az alsóbb néposztály erkölcsi-ségére gyakorol, és terjesztessenek elő azon módok, mik szerint néptan erkölcsi nevelése tanodákban és tanodákon kívül czélszerűbben intézethetnek el. Jutalma G. rove alapítványából 200 pft. Határnap martius 31. 1847. — III. A történettudományi osztályból. 5. Készítsék bármely, még eddig külön le nem irt, magyarbirodalmi vármegye, vagy terjedelmesebb vidék, vagy nevezetesebb város történeti, földirati és statisztikai leírása, oklevelek 's egyéb eredeti és hiteles kútfők szerint. Jutalma 50 darab arany. Határnap martius 31-ke 1847. — 6. Adassék Magyarország török hatalom alatt volt részeinek akkori földirati és polgári viszonyainak ismertetése, térképpel. Jutalma 50 darab arany. Határnap martius 31-dik 1847. — IV. A természettudományi osztályból. 7. Határozatlanok megvegyontások 's gyógygyakorlati adatok nyomán a nevezetesebb honi ásványvizek gyógyjavaslatai; mikép lehet azokat netalan létező hiányaira nézve orvosi-rendőrségi tekintetben használhatóbbakká tenni; továbbá adassék elő, mellyekkel lehetne azok közül a külföld legnevezetesebb ásványvizeit teljes sikerrel pótolni; végül említessék meg, mik történetek irodalmi tekintetben eddig e tárgyra nézve. Jutalma ötven darab arany. Határnap martius 31. 1847. — Minden rendű pályárait a fen kitélt határnapokra, mellyeken túl semmi felelet el nem fogadható, várak: midőn az írója nevért rejtő pecsétes levélre hivatkozó jellegével titoknok veszi által. A beküldött másolat, melly az academia levéltárában marad, idegen kézzel és tisztán írva, lapozva, kötve legyen. Ha a jelzés levele felbontása után kitéltszenék, hogy a munka saját kezé irása a szerzőnek, és a jutalomtól elesik. A jutalomra vagy tiszteletdíj mellett nyomtatásra méltóknak ítélendő pályamunkák szerzőinek ezentel szabadságokban fog állni a jutalom és ezentel nem részará, hanem általában megszabaduló tiszteletdíj (mellékjutalom) kivételével, munkáikkal mint tulajdonukkal tetszésök szerint rendelkezni: ide nem értvén mindazonáltal a Marczibányi-és Vitézfőle jutalmakat nyerő pályamunkákat, mellyek haladéknélkül az academia által adatnak ki. Költ Pesten, a magyar tudós társaság XVIII. nagygyűléséből, december 17. 1846.

A TISZAÜGY TOVÁBBI FEJLŐDÉSÉBEN. (II. cikk.) Meglevén a társulati hitel szilárd fentartásának elvei határozva, olly eljárás rendszert kelle a központi választmány-nak fölláítani, melly mellett az alapul vetett elvek életet nyernek és szigoruan létesíthetőknek mutatkoznak. Szóval:

abban egymáshoz hasonlók, hogy mindket nemek, növények. A különbséget a hasonlatosság nélkül nem gondolhatjuk, tehát nem a fehéret fekete nélkül, nem hideget meleg, szépet rút, jót rossz, végest végellen, anyagit szellemi nélkül 's így megfordítva, és mivel a categoriak tárgyilagosi igazsággal bírnak, ez mind szintugy van a természetben, itt is minden élet különböző 's hasonló erők viszonyhatásai által fejlődik ki; vonzó és taszító erők mozgatták a világtesteket, hideg és meleg, világosság és sötétség, nedvesség és szárazság hatnak a földre 's at. A világ és a gondolkodás törvényei pedig szinte hasonló 's különbözők is. Minden feltételeken létező, az általános (absolut) létezőből ered. Világ és ember lön, midőn az általános magat gondolkodásától megkülönböztette, mert gondolkodása teremtő erővel bír. Világ és ember, anyag és szellem e szerint eszméből eredvén (Plato értelmében) 's az eszme minden létezőnek belső léteget 's hatásának eredeti törvényeit magába foglalván, világos, mikép hat hasonlatosságával fogva egymásra, sőt mikép ebreszti egymást különbözően fogva viszonyt munkásságra; világos végre, mikép bírhat gondolkodásunk tárgyilagosi igazsággal 's hogy létezőnek erkölcsi eszmeink is ezen anyagi, a szükségeseknek alá vetett világban; mert hiszen anyag és szellem belső lenyegre hasonlók, az általános leny eszmeinek tueményei.

Engedelmet, ha nem volna elege világos: új philosophiai tanokat egy pár szóval más nyelven reprodukálni nem epen könnyű, talán előadásom érthetőbbé válik, ha pusztán az eredményeket sorolom elő.

A gondolat-szükségesség, mint mondam, minden bizonyosságunk főelve. Mivel illy gondolkodásnál a szabadság ki van rekesztve, mivel kénytelenítve gondolkodunk, a családának sincs helye 's az illy uton nyert ismeretek tárgyilagosi igazsággal bírnak. Illyféle szükségesség mutatkozik azon gondolkodásban, melly közvetlenül szellemünk törvényeire vagy törvényszerű munkásságára alapul; továbbá: a tárgyak észrevételében. Közvetlen gondolataink a tárgyakról tudnivalók észrevételből erednek, ez a tárgyak okozata, tehát okával megegyező, tárgyilagosi bizonyossággal bír. Ez is szükségességi gondolkodás; mert az észrevett tárgyakat nem lehet nem képzelni; szi ntazon perczben p. o. midőn egy

egy alapos, rendíthetlen költségvetési 's beszédesi rendszert kidolgozni. E közben fölmerült ismét ama már többször vitatott kérdés: kik és minő arányban fizetik a szabályozás költségeit? A központi választmány azonban a helyett, hogy meddő vitatkozásokban elveket állítson fel, mellyek a bírónak, ki hivatala van végké a törv. alkalmazását végbevitni, utat egy sem szabhatnak, bizta e kérdés eldöntését a törvény útjára, melly ama kérdésekre világosan megfelel. Ugyanis:

Azok fizetik a szabályozás költségeit, kiket a haszon ér, 's pedig a haszon nem valami meszszevitt értelemben, mert hisz a törvény egy vagy több határ birtokosairól szól, nem pedig egyszerűs mind az egész országról, tehát a haszon közvetlen részeseiről. — Minő arányban? Erre a törvény a haszon 's nyerendő jobbért mértékét állítja fel. De mivel ezt teljesen csak a kifejtett eredmények mutatják ki, ezért állította fel a törvény az előleges költségvetés után a későbbi kiegyenlítést is. — Bizta tehát a központi választmány e kérdések eldöntését a törvény-jellelt bíróra, ki azonban iteleltének alppaul mindig technikai adatokat kénytelen venni; t. i. az érdekelt árter fölmerését, azoknak a kiöntésekhez viszonyait, 's a megmentendő földnek haszon tekintetében: osztályzatát. — Ezen alapokra következő költségvetési 's beszédesi rendszert állított fel a központi választmány, mit szabad legyen egy képzelti példában felvilágosítani:

A Tiszavölgy valamelyik partján egyik a legnagyobb vizár fölött emelkedett dombtól, a másik hasonló dombig volna 5000 öles töltés emelendő, hogy az árvincek ezen nyílása, honnan például 24 külön határban 200 ezer holdat elborít, bezárassék. Mindenek előtt a technikai osztály elkészíti a töltésvonal technikai tervét, mellyben annak minden mértékét meghatározatnak 's kiszámítja annak költségeit, például 80 ezer pftot. — Kik legyenek ezen költségfedezés részesei, ismét a technikai munkát fejt meg; mert a lejt-mérések világosan kimutatják: a nagyobb vagy kisebb árvincek niveau szerint mennyi terjedelmre hatnak ki. Következőleg a technicus számítja ki a minden áradásban előtűt, valamint azon tér mennyiségét is, melly csak nagyobb vagy a legrendkívülbb árvincek által borítatik el. Osztályozza tehát a példában fölvevtt 200 ezer holdból mennyi az előtűt külön kategóriájába tartozó föld? És miután ez így ki van fejtve, a felmérésekből kiszámítja az ezen árterbe eső minden egyes határa mennyi esik a különböző osztályzatú földből? — Ezen technikai elődolgozatokból már minden adat a bíró kezében van. T. i. m. be kerül a vízmentési munka 's melly határok és menny ben érdekeltnek általa?

Azokban minthogy a törvények a bírói eljárás elibe tettek az érdekelt barátságos egyezést, ezen adatok kidolgozásánál a központi választmány sem állapotodhat meg; ez okból szükségesnek látta még kidolgoztatni utolsó részletig a költségvetés tervét minden határra, miről már adatai vannak, hogy így bevégzett munkával nyujtsion módot az érdekeltnek barátságos uton egyezkedni a költségviselés aránya fölött. Elkészíteti tehát a központi választmány a példában kitélt 80,000 ft költségből az árter külön kategóriája szerint mennyi illeti a 24 határ mindegyikét külön külön. — Az így elkészített költségvetési munkát a központi választmány által azon vidéki osztályban megküldetik, mellynek körében a tervezett vízmunkát van. Ez felelős hivatalnok által törvényes megintés mellett mind a 24 határ birtokosainak a költségvetési munkát megküldi 's hat héti idő alatt egyezkedésre hívja föl, 's egyszerűs mind arra, hogy minden határra eső költségilletőséget önmagok közt fejenként vessenek ki. — Ha a kitézött idő alatt ezt tenni elmulasztanák, vagy megegyezni nem tudnának, a vidéki osztály a központi választmány jelentést tesz 's ez a tör-

nagy tavat észreveszek, nem lehet ott egy nagy erdőt vagy varost képzelnem. Szükségességi gondolkodásunk azonban együtt van az önkényessé, a tárgyak összehasonlításában 's megkülönbözésében, szintugy mint gondolkodás-törvényeink alkalmazásában, önmunkásságunk szabadon működik 's ezen önkény a családának és teleyesnek szülő anyja. Gyakorlatilag is akkor létesítjük a jót 's követjük az erényt, midőn magunkat önkényről megóva, eszelevesünket a szükségességi gondolkodáshoz szabjuk. Nemesek erkölcsi tekintetben tehát, hanem igazság tekintetben is az önmunkásság 's erkölcsi jellem szabályos munkásságunk feltetele. Ellenkező esetben teleyesre esabitának konnyelműség, szenvedelmek 's at.

A philosophia három fő tárgyainak egymáshoz viszonya: az ember-, világ- 's istene. Utrici rendszere alapeszméből gyönyörű természetességgel fejlődnek ki; de ennek fővel előadásával, úgy is hosszúra terjedvén már ismertetésünk, megkíméljük e tisztelt olvasót.

Előadása, mi valódi esuda német szemlélődő bölcselkedőnél, érthető, világos 's a műszavakat nem hajhaszó. Lehetlen itt irásmodja 's ebbeli nézeti kiütetésére, e munka második része előszavában előforduló egypár sorait ide nem iktatnom. — Mi az előadat illeti, így szól, általában a gondolat 's kitélt legnagyobb egyszerűségére törekedtem. A philosophiai kérdéseket nem lehet feloldottaknak tekintenünk, ha a felelet, képes kitélt vagy érthetlenség által ismét kérdése válik. A probléma megfejtése lényegesen azon homaly elhárításától függ, melly azt környezi, vagy azon szalak kibonyolításától, mellyek benne esomásra összehuzódtak; állítsd a tárgyat tiszta napfenybe és megismerése önkint következendik. Az ugynevezett lelkes, szép, lengzetes (schwunghaft) ragyogó antihésisekben, képekben 's hasonlatosságokban mozgó dicitio, nézetem szerint, a philosophiában epen olly alkalmazhatlan, mint a Heraclit-fele homaly, vagy a Hegeli előadás nehezkesége 's erőszakoltatása, melly gondolatgombolyagokat faradságoson hompolygat 's szalak helyett csupa esomókó áll. — Vegyetek a mondottakat szüvetekre nemesek magyar hegelisták, hanem ti is keleti modoru, szüvetes szonokok, kik ajkaitok megbecsülhetlen remekeit olly nagy deures 's szagtalan talipánokkal szeretik-k kicizfrázni!

vényes bíróság kiszállását 's rögtöni eljárását eszközi. — Eennyi a társulat teendője, a többi a bíró dolga.

Meg levén bírólag határozva a költségilletőség nemesek minden határra, de a határok minden birtokosaira fejenként, a szükséges költség következő rendszerrel szedetik be: Bizonyos határozott napra és helyre meghívatik minden érdekelt birtokos fejenként a rájuk bírólag kimért 's előre körözötett költségilletőségnek a társulati pénztárnok kezébe lefizetésére. — E napra vagy megjelennek az érdekelt, vagy nem. Kik megjelennek, tetszésök szerint vagy készpénzben kifizetik a rájuk eső költségösszeget, vagy azon összeg erejeig a társulat által fölláított 's formulázott szerződvényt aláírják. Kik meg nem jelennek, azok ellen a bírói végrehajtás tüstint elindítatik 's végbevitetik. Így tehát a szabályozási költség összege egybegyül a) bírói végrehajtás által beszédett összegekből; b) önkintes fizetésekből; c) társulati kötelezvényekben, mellyeket a vidéki társulat a központi választmányhoz eredetiben bead, ez pedig a kölesön-pénztárból készpénzzel kifizeti. — Ezen egész eljárás természetesen a munka tetleges megkezdése előtt történik, azaz, a központi választmány elvül állította fel azon szabályt, hogy míg minden kérdés teljesen tisztába nem hozatik, addig a vizszabályozási munkálathoz a kölesön-pénztárból segedelemmel nem járul. —

Belátta azonban a központi választmány, hogy valamint a társulat erős és ingatlan hitele ezen megelőző eljárás szigoru megtartását követeli, úgy ha ehhez a még az idén megkezdendő munkáknál is ragaszkodnék, a legkedvezőbb esetben 10 hétiig nyúlható munkaidő lepereg, míg t. i. a fen leirt eljárást bevégezni teljesen lehetetlen. Ezért azon alternatívába jutott: vagy lemondani az idéni munkáltatás ohajtásáról, 's meghiusítani anydi reményt, vagy ez esetre kivételes szabályokat fölláítani. —

Az e fölötti vitatkozás közben merült föl a sokaktól el nem értett vagy balramagyarázott garantirozó szerződvények eszméje. T. i. miután a központi választmány elengedhetlen szabály gyanánt állította fel, hogy pénzt a rendelkezése alatti kölesön-pénztárból egyáltalában nem ad ki, hacsak helyébe teljes érvényességű kötelezvényt nem tehet le szekrényébe, nem maradt fen más mód, mint a megkezdendő munkálatok hasznáiban legközelebb érdekelt főbirtokosoktól megkívanni a pénzbefektetés garantirozását addig, míg a fen leirt eljárás bevégezhető leend 's az ezért kezkeskedő szerződvények fölöslegessé válnak. — Prókatori országbán, hol a törvények végrehajtása iránti septicismus annyira lábra kapott 's — valljuk meg az igazat — nem egészen alap nélkül, igen ovatosan kelle lépni a központi választmányának is, melly a kölesönadott pénz biztos befektetéséről a hitelező házak irányában a legsúlyosabb erkölcsi felelősséggel tartozik, 's mellynek a társulat hitelét kockázatni semmi áron nem szabad. — Tisztába akart ezért jfni aziránt: vajjon helyeznek-e az illető érdekelt birtokosok a törvények biztosítékiban teljes bizodalmat 's bátorságot? mert ha igen, akkor az érdekelt főbirtokosok nem fognak vonakodni a megkívántó költség előleges garantirozását elvállalni, azon meggyőződésben, hogy van a törvényekben elegendő biztosíték azt a többi érdekeltől is fölvetetni. Ha pedig e garantirozástól vonakodnak, intés leend vala ez a központi választmány, hogy a fen leirt teljesen biztosító eljárás nélkül a pénzt ne adja ki; mert hisz hogyan kívánhatni józanul, hogy a mely törvények alapjain az érdekelt nem merik pénzeiket kockázatni, azon a központi választmány idegen hitelezők pénzeit vesse kockára?!

Próbakó volt ez tehát, mellyen a központi választmány az érdekelt birtokosoknak törvényekbe vetett bizodalmaról szerzett meggyőződést; — és ez örvendetes eredményeket mutatott mindenütt; — másfelől miután a már végbevitt munkáknál megszűn a azon erkölcsi eljárást a szükséges kölcsön behajtására nézve, mi a fölláított eljárásban a központi választmányt a vidéki társulat érelyes munkálkodására nézve biztosítja, midőn t. i. a czélba vett munkához pénzzel addig nem járul, míg a költségvetési eljárás teljesen befejeztetik; ezen garantialis szerződvényekben épen e részről nyer a központi választmány megnyugtatót, mert az illető garantirozóknak, vagy ideiglenes kezkeseknek szoros érdekében áll a költségvetési eljárást minél érelyesebben keresztülvinni és sürgetni, mi által a kezesség terheitől szabadulnak. Mit a tapasztalás — mint már elmondhatjuk — teljesen igazolt.

Hátra volt még a társulati ügy beligazgatási ága, minek helyes 's határozott rendezése nélkül a legüdvösebb szabályok is iról malaszt maradnak. E körül érezte a központi választmány, hogy önmaga felelősséggel tartozván a társulat nagy egyeteme irányában, neki is felelősséggel kell keresni a végrehajtás biztosítékait. A felelősséget pedig hasztalan kereste volna testületök önkintes működéseiben, ezt csak kötelezett személyek 's fizetett tisztviselőkből találhatni fel, e czélra minden vidéki társulat körében bizonyos hivatalokat vélt fölláítani, mellyekre bizonyos határozott körben a társulati egész ügyvitel terhe felelőség mellett ruházatik.

És itt fejtegetve az ügyvitel külön ágainak természetét 's terjedelmét, úgy látta a központi választmány, hogy azok kezelését külön tisztviselőkre kell bízni; mert csak az ügykáraval 's a kellő ellenőrség feloldozásával volt volna létesíthető, hogy az ügyvitel külön ágai egy személyre bizassanak. Ezért, mivel a központi választmány is saját körében a központi igazgató által kormányoztatja a társulat ügyeit, az igazgató főmérnök a vízmunkát technikai ágát vezérli; végre a központi pénztárnok az egész pénzügyi kezelést tartja evidentiában; a vidéki osztályoknak is ezen központi tisztviselőknak megfelelő hivatalokat kelle a vidéki igazgatóban, osztálymórnok és segédeiben 's osztály-pénztárnok ban fölláítani, kiknek egybevágó és szigoru felelőség által biztosított eljárásuk teszi a társulati ügytel mozgásba. Ezen vidéki hivatalnokok a szabályozási munka

sajátképeni befolyása 's mind a központos jelentő tárok állapotnokok közül választmány ne 's megegyezést választmány ne adatnak a tisztviselők ponti választmány pedig ill ez máskép ismert, sőt után a végre választása fűdik; e helye vidékiek hely elmozdítás j Meghatározta szonyait, fiz utasításokat nak idejében jutni. — Vég a dolgozó-ora, a lehető sára is kiter zott, intézk eljutott azon lem megtestés Mig enn érdem kellő nom azon ti o nmlgának buzgó közr szítették 's latának letet gr. Andrásy Eröss Lajos és egri kón Lajos, Zolt 1846. — K

TRENCS belbeli adóz alispánunk, lyesen fölke lan munkáss szeket megk utjából vissz két alispán lentünk meg násbba ülhe lamennyi pe a gyermek ugyan képe jövő törvény vénéység vé ispáni elnök némelly jár radásban le akarván sze suknak; ta mert megye kik eleve nem lehetv szorulannd

Decemb gyűlésünk alatt. Örm podván a s pártok legb szorokt sze arra hogy k tárgyaknak a tanácskoz ezen gyűlés jövő tisztvá g a közgye elfoglalván után a mul könyve hito hagyatott, látás mellet lásolása sü kivétele ir járandóság érkezdén, katonaság tével a pra előt olvast megyei fői nagysága k váltószék e nőségben fogadlatván jegyző ind szónoklata jan azon ke elannyira is megynk ba dani nyugat tüstint — v

Mióta Angliából itt vagyok, nem láttam burgonyát, répa és más zöldség lépett helyébe, holott az irlandi az ebédet különben burgonya nélkül tökéletesnek tekintik. Ennével ritka most még a dusabb dubliniak asztalán is, miből elgondolható, mennyire szűken termett az az országban. Az ir föld-népének szegényesége rettenetes, úgy hogy azt nagyítani sem lehetne a leírásban. A kormány kezei az éhenhalók megmentésére nem elegendők. A burgonyavész következménye azonkívül, hogy a parasztnak nincs módja, sertéséi és szárnyas állatait etetésére. A tojás*) oly drága lett aránylag, mint a burgonya, s a parasztnak nincs eladó hízója, melynek árával az árendát leróni és téli ruháját vásárolni szokta. Bizonyára, az angol nép érzékeny szive igen megnyílnék, ha az irek nyomorát egész kiterjedésében ismerné. Tegnap itt egy nagy teremben nyilvános gyűlés volt, nagy pénzvészeg szerzésére a szegények gyámolítása végett. O'Connell ur 50 font st. get ir alá. O'Connell rokkant és nyugalomra szoruló külsejü; politikai harcainak ideje vége felé jár. Egykor oly érczességű hatalmas hangja gyenge és rengő lett, egykor oly élénk sőt heves tagléteisei az aggastyán erőltlen magartatásának adott helyet. (O'Connell 69 esztendő.)

A Times említett tesz a szabad kereskedési lakomákról, melyek nem rég Cobden tiszteletére Sevilla, Cadiz, Malaga és Barcelonában adtak.

A M. Chronicle azt mondja, hogy Guizot ur izenetének Krakó ügyében tartalma a France által nyilvánított lényegesen összeegyező, ámbár ennek valódisága ellen a francia kormány ellenmondott.

FRANCZIAORSZÁG. A J. d. Débats a kamarákat legkivált elfoglalandó kérdésekről többek közt így szól: A jan. 11-én megnyitandó gyűlés roppant érdekű leendő. A külső ügyeknek legnagyobb szerepük lesz. A belső kérdések közül csak a vasutak igénylik haladék nélkül a kamarák figyelmét. Egy nagy gyűlés van készülöben, minden je-

lek szerint, 15 év óta a legnagyobb. A külső politika mindent tulnyomand. Véghetetlen feladat nekezkedik azon híres férfura, ki jelenleg külső viszonyainkat vezérli. Előre azzal felelünk, hogy feladatának embere leendő.

A szajnai megye igazgatója dec. 24. tette első jelentését a megyei tanács előtt azon rendszabályokról, melyek a végre hozattak, hogy a kenyérdrágaság nyomasztása a szegények és a foglalatosság nélküli munkásoknak tűrhetőbbé tessenék. A megyei tanács e czélra 1846-re 300,000 frankot vetett ki; azonban már 1846ban 274 ezeret tesz a kiadás; az igazgató tehát pótlóssomákat nyert már a ta-nácstól. Azon jegyek szétosztása, melyek által, azok szá-mára, kik illy jegyet előmutatnak, a 2 kilogrammos (4 fon-tos) czipó ára 80 centimre (45 v. kr) mérsékeltek, mint annak idején jelentették, nov. 16án kezdődött. Nov. 16tól 30ig 622,144, dec. 1-től 15ig 769,141 illy jegy osztott ki, dec. 16tól 31-ig 925,600 fogott kiosztatni; s így 1846ban 2,316,885, vagyis 50,000 minden nap, mi naponként 6000 frank kiadást tesz, egyegy illy jegy 12 centimet képviselvén. Az igazgató rendelete szerint a folyamodó családoknál min-den főre 1/2 kilogr. kenyér elfogyasztása számítatik egy napra; minél fogva ama jegyek naponként 200,000 embert segedelmeznek. A lajstromozott szegények száma Parisban 90,000 tesz; tehát több mint 100 ezer ember él a rendes ügyfogyotakon felül a jótékonyaságával a kenyérdrágaság ideje alatt. Illy kenyérgyeket mindenki kaphat a hatóság-tól, mely a folyamodóknak szegénységéről nem, és csak a család tagjainak számáról győződik meg.

SPANYOLORSZÁG. Utolsó számunkban a két végső pont nem „Északamerika“ hanem „Spanyolország“ rovat alá tartozik.

BELGIUM. Egy német lapban levél közöltetik Brüssel-ből, mely szerint dus Belgium virágzó fővárosában a sze-gényebb osztályok insége hallatlan fokra lépett; soha Brüssel utcáin annyi koldus nem volt mint e télen. Egy kávéház előtt egy anya világos nappal halt meg éhen és a fagy miatt.

Holt teste a szegények köz sirjába, gyermeke pedig a kór-házba vitete!

OLÁHORSZÁG. Bukarest, dec. 15. Tegnapelőtt az országgyűlés megnyitott. Az istentisztelet után, melyben valamennyi követek a miniszterekkel és papsággal jelenvol-tak, a tagok a metropolita, mint elnök vezetése alatt a gyű-lés teremébe mentek, hol nem sokára a herceg is megje-lent, hintajától az egész gyűlés által a terembe kísértetvén, s a trónszéken helyt foglalva a gyűlést trónbeszéddel nyi-totta meg. Eltávoztván ő fensége a teremből, a statusitok-nok azt nyilvánítták a gyűlekezethez, mikép a kormány azt rendelí, hogy az ülések ezentul nyilvánosak ne legyenek, és a közönségnek belépni szabad ne legyen. A francia fícon-sul azonnal elhagyta a teremét, honnan az angol fícon-sul már előtte távozték el. Az előbbi országgyűlések mindig nyilvánosak voltak, a nélkül hogy arról az alkotmányban (reglement organique) szabály foglaltatnék.

GÖRÖGORSZÁG. Egy müncheni dec. 28ai levél szerint Luitpold bajor hg, a király öcsese, Athenében Olaszország-ból dec. 12-én érkezett meg. — A kamara és a senatus so-kott torzsalkodások közt még folyvást a választéirant vitalkoztak. — A nyaktóló és a bakók folytatták utazásaikat, a népsöpredék rémületére, és a bírák vizsgálatására, kiknek ítéleteik rendszeren végrehajlatlan maradtak. A gép utolsó izben Negropontén (Euboea) munkálkodott, hol a halálra ítélt vétkesek évek óta várták már kivégeztetésök napját. Chalkisban, e fontos sziget fővárosában egy nagy tekintély-ben állott pap fejeztetett le, bebizonyosodván róla, hogy tengeri rablást üzött, mit a görög szigetiek eddigelé véték-nek sem tekintettek. Mindamellett a végrehajtás mégis min-den csendzavarás nélkül hajtatott végre, mi annak jele, hogy a törvények és a kormány tekintélyvel bírnak.

Gr. D e s s e w f f y E m i l vezérlete mellett szerkeszt S z e n v e y J ó z s e f.

(Szerkesztőségi szállás ur-utca Horváth-ház 540d. sz. a. 1. em)

*) Egy tojás ára itt Pesten most 6 — 7 váltó kr.

Hivatalos tudósítások.

C s ö d ü l e t. (3, 3)

(1100) A marmaros-szigeti elemi iskolának másod tanítói állomása 230 p. Anyi évi fizetéssel 30 ft szá-lásbér, 1 mázsa só és 18 pozsonyi mérő conventiósz búzával Barabás Alajos halála által megüdvülvén, az ezen állomást megnyerni óhajtok, tanítói kiképezésük, jó viselkedés, eddigi szolgálataik, szükséges tudomá-nyok és nyelv, főleg zene-ismeretek feletti bizonyítványokkal ellátandó folyamodásaikat, a marmarosi kir. kincstári igazgatóságnak 1847. évi január hava utolsó napjág adják be.

Váltó megsemmisítés. (1, 3)

A' károlyvári kir. váltótörvényszék részéről — Stiegler Asher zágrábi kereskedő kérelmének követ-keztében mindenkinek ezennel tudtára adatik: hogy egy f. évi augusztus hónap 15-ről kelt — 336 forintokról szóló — utolsó december f. évi fizetendő — Bresslauer Maximilian által elfogadott váltó, mely líresen (in bianco) a' folyamodónak kiadva vala, — a' nevezett Stiegler Asher kezéből elveszett légyen.

Minek következtében kiki ezennel felszólítatik: hogy 45 nap alatt január 1-től 1847. kezdve ezen kir. váltótörvényszék előtt mint a' nevezett váltónak tulajdonosa jelense be magát, — különben ezen váltó megsemmisítendő leszén.

A' károlyvári kir. váltótörvényszék december hó 28kán 1846. esztendőben.

Váltó megsemmisítési hirdetemény. (1, 3)

Kuhner Illés folyamodása következtében ezennel közönségsítetik: miszerint elveszven következő váltója: Pesth den 19. Juny 1846. Pr. O. 53 37 kr. C. Münze. Drei Monat a Dato zahlen Sie für diesen prima Wechsel an die Ordre meiner Eigenen die Summe von Gulden Fünfzig drei 37 kr. C. M. 3 Stück auf einen Gulden, den Werth in Waaren, und stellen es auf Rechnung laut Bericht Herrn Franz Pfahler in Pesth. Gebrüder Hoyer. Acceptirt Franz Pfahler — für uns an die Ordre des Herrn Lazar Prik et Söhne den Werth in Rechnung St. Johannesstitten den 30. August 1846. Gebrüder Hoyer. — Für uns an die Ordre des Herrn M. Bloch et Söhne, Werth in Rechnung, Habern den 31. August 1846. Lazar Prik et Söhne. Heinrich Stranzky. — Für uns an die Ordre des Herrn Elias Kuhner, Werth in Rechnung. Prag 26. november. M. Bloch et Söhne. Ezen váltó birtokosa felszólítatik, hogy magát az alobirt naptól számi-tandó 15 nap alatt e' váltótörvényszékénél jelense, különben az megsemmisítetnek fog kijelenteni. Kelt Pesten a' kir. e. b. váltótörvényszék 1846. évi december 31dik napján tartott üléséből.

Kötelezvények megsemmisítése. (1, 3)

38306. Pozsony vármegye gróf Pálffy Vince, József és Möriz folyamodása következtében, az ide / mellékelt jegyzékben foglalt több rendbeli kötelezvények megsemmisítését országszerte közzétetni kérvén; ennél fogva érintett kötelezvények kitáblázására 's megsemmisítésére kizűzött egy évi 's napi határidő köztudomásra juttatik. Kelt Mindszent hó 6kán 1846.

38306. Tekintetes nemes Pozsony vármegye jegyzőkönyvébe iktatott adósságok vonatéka.

Table with 5 columns: Neve az adósnak, A' tőkepénz mennyisége ft, A' kötelező-levél kiadásának ideje, Neve a' hitelezőnek, A' jegyzőkönyvbe való iktatás ideje.

Hogy ezen kivonathban foglalt adósságok a' többi között valóságosan tekintetes Pozsony vármegye adóssági jegyző-könyveiben a' szerint a' mint itt leírva vannak, betáblázva találhatnak, hitesein bizonyítom Pozsonyban september 9kén 1846. Budafalvi Vermes Ignác tek. nemes Pozsony vármegye levél-tárnoka m. k. P. H.

Okiratok megsemmisítése. (1, 3)

29352. Károlyvár városa tanácsa az 1833dik évi majus Skán 300 pengő forintot kiadott, s néhai Bischan Miklós és Teréz hitvestársakat szenevőleg, néhai Roxandich Simon letéteményi tőmeget pedig keresőleg illető 's kifizetett kötelezvény — továbbá 1844dik évi junius Skán 150 pengő forintot kiadott 's Ungváry Györgyöt szenevőleg, Pirnathi Eleket pedig keresőleg illető 's szinte mai kifizetett váltó megsemmisítését, minthogy az érintett oklevelek kitáblázatásuk előtt eltévédtek, országszerte kihirdetettni kérvén ennél fogva az érintett két rendbeli okiratok megsemmisítése köztudomásra juttatik. Kelt Budán Sz. András hó 21kén 1846.

Térvény megsemmisítés. (1, 3)

41517. Sáros vármegye a' Laczkó József által Kancsur családól átvett 17 darab eredeti oklevélről kiadott, s midőn az érintett iratok elől nevezett ügyvédől visszavétettek, nékie vissza nem adhatott elveszett térvénynek megsemmisítését országszerte kihirdetettni kérvén; ennél fogvást ugyanez keblég köztudomásra juttatik. Kelt Mindszent hó 27kén 1846.

Kötelezvények megsemmisítése. (1, 3)

38310. Pest város tanácsa jelentése szerint, Gstaetner János és Danzig Teréz hitvesek folyamodása következtében, ugyanazok által a' keblbeli gyámhivatal és illetőleg Kanisch örökösök részére 1836dik évi october 1-sején, 415 v. fról — Fellner Tamás részére 1835dik eszt. november 30kán 115 v. fról, — Serfőző Katalin részére 1836. eszt. october 4kén 15 v. fról, — Hódosy Máriar részére 1835dik eszt. nov. 19kén 50 v. fról és Köllner József részére 1836dik eszt. februar 1-szején 445 v. fról kiadott 1834dik decembar 13kán betáblázott, már letisztított, de az 1838. évi vizáradáskor eltévédő öt rendbeli kötelez-vények kitáblázására és megsemmisítésére m. évi october 1-ső napjától számitandó egy évi és egy napi határidő tűzetvén ki; — ugyanez közhírré tétetik. Kelt Mindszent hó 6kán 1846.

Árjegyzék iránti felszólítás. (1, 3)

41181. Pest város tanácsa Rakovszky Ferencnek folyamodása következtében, a' folyamodó Teréz külvárosban kerépesi-uton 3dik szám alatt fekvő házára előtte üsméretlen Bauer Gáspár által árjegyzéki kivonat mellett betáblázott 210 p. ft 58 krajczárnak annál fogva eszközözendő kitáblázatására, mivel az ese-dező érintett Bauer Gáspárt sem nem ismeri, sem töle a' fenirt üszletért árukat nem vásárolt, Bauer Gáspár pedig ezen hibában betáblázott adósság iránt magát 13 év óta nem jelentette, kizűzött egy évi 's napi törvényes határidőt azzal környékeltetni kérvén; hogy ha a' mondott adóssághoz jogot tartó a' fenemített határidő alatt igazait bebizonyítani elmulasztaná, azon árjegyzéki követelés a' folyamodó házaról kitáblázatni fog; ugyanez kihirdetetik. Kelt Mindszent hó 27kén 1846.

Schvertner Kristóf elleni csödper. (1, 3)

42037. Pozsony város tanácsának jelentése szerint Schvertner Kristóf divatárus hitelezőinek csö-dületében 1847. évi februar 17dik napja tüzetvén ki megjelenséi határidőül, tömeggondnokká Scharitzér György városi tanácsnok, perügyelővé pedig Kollárik István tiszti főügyész nevezettek ki. Mi is ezennel közhírré tétetik. Kelt Szent András hó 3kán 1846.

A' „Merkur“ illető. (2, 2)

A' „Merkur“ előre kiadott programja és mutatványának szétküldetése óta oly véletlen körülmények jöven közbé, miknél fogva a' közönségnek a' mutatványban adott ígertünetek pontosan és lelkesme-retesen bevaltanunk lehetetlen: erkölcsi kötelességünk e' lap f o l y a t a t á s á t f e l f ű g g e s z t e n i. A' t. cz. előfizetők tehát kéretnek, hogy előfize-tési pénzeiket, ott hol letették, visszavenni méltóztas-anak. — Pest január 5-én 1847. A' Merkur' szerkesztősége.

C s ö d. (3, 3)

Nemes Somogy vármegyének 1846. évi november 2kán folyvást tartatott nagy gyűlése 3475. szám alatti végzése szerint a'

megyei levéltár rendezésére

csöd hirdettefik azon utasítással, hogy az e' foglalko-zásra kellő képzettséggel bíró vállalkozni kívánók — ezen képességet tanúsító okirataikat 's foglalkozásuk igényelt tiszlet-díja éránti írásbeli nyilatkozatukat 1847. évi január hó 31kén Kaposvárotól másod alispán ur elnökele alatt üszveüendő választmányhoz adják be.

Kacskovics Ignác Ns Somogy vármegye főjegyzője.

Hirdetmény. (7, 0)

A' városerejében Hermína mezején levő kerti-házamban november 1-től kezdve, több ezer darab hideg- és meleg üvegházi növények u. m. rhododendronok, indiai azaleák, malaleucenok, erice-nek 's b. továbbá: camelia, virágok és bokrétták a' legjutányosabb szabott árakért eladatni fognak; ugyszinte a' télen át virágasztalok is fognak rendezettni, hová a' t. cz. uraságok és virágkedvelők ezennel tisztelettel meghívhatnak. — Ugyanott 21,000 darab két és három-éves eperfa eladandó. Bartl János.

Szeszgyár eladás. (3, 3)

Kilián Károlynak sz. kir. Szeged városban levő szesz-gyára bírói foglalás következtében 1847dik évi január 30kán először és ha ekkor igérő a' becsáron felül nem találkoztand ugyan ez évi martius 6kán árve-reletettni és a' törvény értelmében a' többet igérőnek eladatni fog. Kolb József tanácsnok és végrehajtó bíró.

Eladó szőlő és borok. (2, 2)

Néhai Budai Jonathánné, Kóky Kunegunda után Arad megyében, a' muszkai hegyen maradt nagy és jó faj szőlő, borhással, nagy pinczével, edényekkel és 700 akó ó- és új asztali jó borokkal, — együtt és ré-szenként folyó 1847dik évi január 18kán a' helyszínen árvereztetni fognak.

Esztelneki Bíró Albert

végltézet sikeresít.

Hirdetmény. (3, 3)

Hegyallyai szőlők, legalább 3 uri lakó szobákból álló házzal együtt vétetni szándékoztanak. Arra figyel-mezők, efféle részletes ajánlatokat, az utolsó ár kijelölés-sel együtt Petro Károly urhoz Lőcsére bérmentesen küldjenek.

Mayer József (1)

angol-nyereg készítő, (bolja van az ur-utczában 456. sz. alatt „3 szercezen“ czimii házban Pesten) ki 9 éven át Bécsben dolgozott, 's magának nem kevés tapasztalásokat szerzett, ajánlja azon nyergeit és min-den az e' tárgyban vágó kész munkáit a' lehető leg-jutányosb árért; ugyanott kivartatás is elfogadhatnak.

Ház-árverés. (3, 3)

Fischer Antal és Katalin csödtömegűkhöz tartozó, Pesten Terézvárosi kömves-utczában 984. sz. alatt fekvő, 's 6860 forint 48 krra pengőben becsült ház, melyért már 5010 p. frt ajánlatot, csöd választmány határozata következtében, folyó 1847. évi január 22kén utószor fog árvereztetni. Kelt Pesten december 26kán 1846. Kaján Sándor tömeggondnok.

Nagyhortobágyi vendéglőben

a' t. cz. utazoktól jó szállással, étellel, külön kocsi-szin- 's loistálóval ellátni ajánkozik. Rachbauer József uj haszonbérő.

Csöd orvosi állomásra. (2, 2)

Szabad J. Árokszállás város részéről közhírre tétetik, mikép az itteni 10,000 léleknyi népességű városban most rendszeresített orvosi állomás, mely 200 p. ft évi fizetéssel, 24 p. ft lakbérrel és 3 ft ke-mény tüzfával van ellátva, 1847. évi január 30kán fog betöltetni; ezen állomást elnyerni kívánók tehát szük-séges — különösen magyar nyelvbani jártasságukról szóló — bizonyítványokkal ellátott kérelemmelük-nek azon évi január 25dik napjág leendő beadására felszólítatnak.

Exen la négyezer, u. tőken, pént. meg. Előff Buda-pest 5 ft, boriték ritékban 6 ft nyek minde sornért 5 (6) TARTAL... Előléptetése... re. A szab... relem Kossu... Budapesti h... szág. Eszaka... számok. Nem... vények árke... IRODAL... ten Ereig... Mainz bei Kir... MEA... Ő cs. kir... János idős... nokot idős... nicz Lajos... méltóztató... Ő cs. kir... ri affy Lajo... lárjánál tisz... A nmzu... üressége j... zó; szájmé... Preiszler... dipnézes gya... mesté. Szerkes... szerencsétl... ráti segély... készítőnek... számunkba... (A sa... szor tapasz... mit más va... mást ért; r... Igy vag... és valóban... a Hirlap s... amolyan t... melynek lé... Nevez... öconomista... a világ ker... Ausztria el... romboltat... hogy má... Ha ez... vām megsz... fázatlanól... még egysz... mivel illy r... vélemény... és hogy a... olvas semm... sem bibel... sokra figye... kint előtte... előttünk A... sehol alkai... lenne a mi... Mióta... emberi ért...